

DR. FR. ZBAŠNIK:

Strah.

(Konec.)

», da bi bil le že iz gozda!« si je želel ter se hudoval sam nase, da se je tja grede tako dolgo potikal po njem. Za hip se je domislil hrošča, ki so ga mravlje tako neusmišljeno mrcvarile, in pomislil je: »Kdo ve, ali je še živ!« Zasmilil se mu je zopet ubogi hrošč. Toda takoj se je spomnil, da je on sam še vse bolj vreden pomilovanja. »O, kaj hrošč!« je vzdihnil. »Toda jaz, jaz, ki me požre kdove kaka zverina!«

In zopet je zatulil: »Uhuhul!« A sova se mu ni odzvala več. Utihnila je bila. To je Jožka malo potolažilo. Tudi nekoliko svetleje je nenadoma postalo. Menda da je luna vzhajala izza goré. Prvi hip se je Jožek razveselil tega. Toda kmalu se je pokazalo, da mu tudi to ne bo v uteho. Zaradi svetlobe so se od raznih predmetov odbijale čudovite sence, ki so se mu zdele same pošasti. In ker je bil lunin svit premedel, da bi bil mogel posamezne predmete dobro razločevati, mu je domišljija čarala vse mogoče pred oči, kar ga je begalo in plašilo. Glej, ali ne stoji tam sam divji mož? Kako se maje in ziblje! Ali mu ne gre nasproti? Ne, vedno na enem mestu je, toda... ali se ne maje res in ziblje? Čudno! Kadar se je Jožek ustavil, se mu je zdelo, da se tudi prikazen ne gane, kakor hitro pa je začel hoditi, se je zganil tudi velikan, ki je gotovo oprezal nanj. Oh, in baš ob stezi je stall! Nobenega izhoda ni bilo, moral je mimo njega! Časih se mu je pač dozdevalo, da je to samo drevo ali kak štor, a prepričan pa le ni bil, ali ni morda vendarle divji mož. Ne, tik mimo njega mu nikakor ne kaže iti! Krenil je od steze na stran, da bi prišel po velikem ovinku mimo pošasti, ki je tam stala in po njegovem mnenju prežala nanj, pri tem pa je zašel na debelo plast dračja, ki se mu je vdajalo pod nogami, da se je skoro do kolen pogrezal. Ej, slaba bi se mu bila godila, ako bi bil zdaj kdo roko iztegnil po njem! Še izogniti bi se ne bil mogel, kaj še, da bi bil bežal! Le s težavo se je izmotaval iz suhega in svežega vejevja, ki je bilo postlano daleč na okrog, in šele po dolgotrajnem in trudapolnem naporu se mu je posrečilo, da je prišel zopet na stezo. Srce se mu je olajšalo. Nič se ni zgodilo in tolažil se je, da je zdaj nemara vsa nevarnost pri kraju. A komaj je stopil po stezi nekoliko korakov, pa so se mu iznova zježili lasje in iznova mu je zledenela kri. Kaj pa je bilo to? Ozrl se je plaho na vse strani. Videl ni ničesar, pač pa slišal!... »Resk, resk, resk!« je delalo poleg njega. Nekdo je moral biti tik pri njem, a videl ga ni. In baš to je bilo še posebno grozno! To ni mogel biti nihče drugi nego kak duh ali strah! Časih je podvomil, ali se morda

ne moti. Če je nekoliko postal, je bilo res vse tiho. Ako je začel zopet hoditi, pa iznova: »Resk, resk, resk!« Pri vsaki njegovi stopinji tako! Nedvomno: nekdo je stopal vstric z njim, ali še bolje povedano, drsal se je poleg njega. »Resk, resk, resk!« Ne vidiš pa nikogar! Koga bi ne navdajal smrtni strah!

Jožek se je tresel po vsem životu. Kaj takega on še ni doživel in nemara tudi nobeden drug človek še ne. »Resk, resk, resk!« Zdelo se je, kakor bi se strah norčeval iz njega! A kakšen bo konec? To, to! Ko se strah naveliča tega, ga nemara pa pogoltne! Ojej, ojej, zakaj se je tako zamudil, zakaj ni gledal, da pride za dne domov!

Prišlo mu je na misel, da bi zbežal. Morda mu pa le uide! In res se spusti v tek. Morda ga pa ne bo dohajal. Ali strah se ni dal ugnati. Vedno je bil poleg njega aii pa vsaj za njim. »Resk, resk, resk!« se je ponavljalo zdaj še bolj na gosto. Čim bolj je Jožek tekkel, tem hitreje je oni drsal poleg njega. Prav čutil je, kako si prizadeva, da ne bi zaostal. Jožek je bil prepričan, da je prišla njegova zadnja ura.

V stolpu župne cerkve je udarila ura. Pol. »Ali se bliža čas morda že polnoči?« je pomislil Jožek. Pa to ni mogoče! Saj vendar ni še tako dolgo, odkar je Ave Marija odzvonilo! Največ polosmih more bitil! Čudno, da hodijo v gozdu duhovi tako zgodaj na delo. Drugod strašijo šele po enajstih ponoči!

Jožku je zopet odleglo. Tam je že bilo konec gozda. Še en streljaj, pa je bil na planem. Tjakaj si nemara gozdni strah ne bo upal za njim. Le brž, le brž iz gozda!

Toda Jožek se je zopet motil, zopet ga je pustila nada na cedilu. Njegov spremljevalec mu je ostal zvest tudi zunaj gozda! »Resk, resk, resk!« se je čulo prej kot slej. »O prav do vasi pojde za menoj! Dobrega konca to ne bo imelo!«

Domača vas ni bila več daleč. V mesečini so se že dobro razločevale hiše. Lajanje psov na vasi se je čulo noter sem. »Čudno,« je pomislil Jožek, »da strahu niti pasji lajež ne preplaši!« Toda če ga dobi naš sultan!...« Jožku je hipoma napolnilo škodoželje srce. Kako bi se mu dobro zdelo, ako bi se sultan zagnal proti njegovemu neprijetnemu spremljevalcu in mu zasadil zobę v bedro! Ali kako, ko ga pa ne vidi! No, pa sultan bi ga nemara izvohal! Ali tako daleč strah nemara vendarle ne pojde. Toda kaj stori z njim, preden se loči od njega? Ko prideta do prvih hiš v vasi, mu nemara vrat zavije!

Jožka se je lotevala čimdalje večja groza. Ne da bi bil vesel, ko se je bližal domači vasi, se je le še bolj bal, ker tega si ni mogel misliti, da bi se njegov mučitelj naposled še prijazno poslovil od njega.

Tam so bili že skednji, tam tudi že prva hiša! Jožek je delal načrte. Kaj, ko bi ga prehitel, kaj, ko bi jo tako urno popihal v vas, da bi strah niti ne utegnil, da bi mu prizadel kaj hudega!

Ob koncu vasi je stal križ. Jožek se je naglo prekrižal, potem pa se spustil na vso moč v tek. Toda strah pa za njim! Niti križa se ni zball! »Resk, resk, resk!« se je še vedno ponavljalo, in sicer tem glasneje, čim hitreje je Jožek tekel. »O, ne izpusti me, ne izpusti me!« je stokal Jožek. Njegov beg je zbudil pozornost psov. Pet, šest jih je lajalo za njim. Jožek ni vedel, ali velja to njemu ali njegovemu spremljevalcu. — Skoro brez sape je došel do rojstne hiše. Sultan je skočil k njemu in ga prijazno pozdravil, za tistega, ki bi se ga bil Jožek tako rad iznebil, se pa še zmenil ni. In to se je Jožku prav za malo zdelo. Da bi pa bil sultana naščuval: »Sultan, daj ga, daj ga!« za to ni imel poguma. S strašno naglico je skočil v vežo in iz veže v hišo, ker šele v hiši se mu je zdelo varno. Onemogel se je zgrudil na klop.

Mati, ki jo je njegova zakasnitev že jako skrbela, je prestrašena vzkliknila: »Otrok božji, kaj pa počenjaš!«

»O mati, mati!«

»I, kaj pa je?«

»Strah me je preganjal! Prav do hiše je šel z menoj!«

»Kakšen strah? Kje si ga videl?«

»Nič ga nisem videl! Samo slišal sem ga. Vedno se je poleg mene drsal.«

»Kako drsal?«

»Ko sem takole hodil...«

Jožek je vstal in napravil nekoliko korakov po sobi, da bi materi razložil, kako je bilo. Nenadoma pa je zakričal: »O mati, mati, še vedno je pri meni! Ne izpusti me živega! Čutim, kako me drži!«

»Kdo te drži?«

»Strah! Ali ne slišite?«

Jožek je napravil zopet nekoliko korakov in »resk, resk« je bilo slišati.

»Ali ne slišite, mati?«

»Seveda slišim! Kakšen škrat pa škrablja tod okrog? Čakaj, da grem po luč!«

Zdaj, ko je tudi mati slišala, je bil Jožek do dobrega prepričan, da je neviden duh zavlada nad njim.

Mati se je vrnila z lučjo, rekoč: »Pojdi še enkrat gori in doli!«

Jožek je storil tako in »resk, resk, resk« je odmevalo po sobi.

»Sezuj čevlje! Saj se nekaj za teboj vleče!«

Mati je tlesknila v smeh, ko je bila pogledala Jožkov desni črevelj.

V dračju, ki je vanje zašel, se mu je zadrila od strani v njegov ne več celi podplat majhna vejica iz bolj trdega lesa, ki je pri vsakem njegovem koraku popraskala po tleh in mu povzročila toliko nepotrebnega strahu. »Na, to je zdaj tisti tvoj strah!« je rekla mati in vrgla vejico po tleh. Tudi Jožku je bilo zdaj na smeh, a preveč je bil

izmučen, da bi se bil res smejal. Samo debelo je gledal in čez nekaj časa pripomnil: »Mati, ali strahov sploh ni?«

»Seveda jih ni! Odkod naj bi pa bili?«

»Zakaj pa pravijo potem, da ima strah velike oči?«

»Oj, ti štramica! To velja za tiste, ki se boje strahov! Oni imajo velike oči, ker vidijo vse mogoče, česar ni! Tudi ti si nemara imel take velike oči«

»To sem bil neumen, da sem se ball!«

»Kajpak da si bil! Boj se zlobnega človeka, izogibaj se psu, ki ga ne poznaš in ne veš, ali je zdrav... ako si kje zunaj na vasi, pazi tudi, da ne stopiš na kačo, česa drugega pa se ti v naših krajih ni treba bati, ako imaš mirno vest. Ampak, Jožek, to pot nisi imel prav mirne vesti! Že veš, zakaj ne. Drugič stori tako, kakor ti velim, pa boš videl, da bo prav!«

Žalujoč otrok.

Veliko sem že slišal joka,
pozabil nanj sem v begu let,
a jokajočega otroka
spomin se mi obnavlja spet.

Po ljubljeni umrli mami
otrok se milo je solzil
ter ob odprti groba jami
obupno je ročice vil.

»Kdo li sedaj bo skrbel zame,
me ljubeznivo negoval,
kdo stokrat me na dan objame,
kdo vse potrebno mi dajal?«

Sosede so ga obstopile
in detece tolážile,
zaman so njih besede bile,
solz niso mu oblázile.

»Ne, ne! Nikar ne tolažite,
pomoči zame ni več tod,
le to, le to mi dovolite,
da v grob se k njej mi nagne pot!«

Obraz si dete je zakrilo,
skoz prste točilo solzé,
da vsem oko je mokro bilo,
težkó je bilo vsem srce...

Veliko sem že slišal joka,
pozabil nanj sem v begu let,
a jokajočega otroka
spomin se mi obnavlja spet...

Janko Leban.

Zlatki v spominsko knjigo.

Naj, Zlatka, da ti ljubi Bog
prav mnogo lepih, zlatih dni,
očuva naj te vseh skrbi
in vseh prevar in vseh nadlog!

Naj, Zlatka, zlati solnčni sij
v življenju spremlja te povsod!
Obsije naj ti vsako pot,
jo s svojirn zlatom pozlati!